

Historische kritiek van woord en beeld in de massamedia (A002066)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies in academiejaar 2026-2027

A (semester 1) Nederlands Gent

Lesgevers in academiejaar 2026-2027

Deneckere, Gita LW03 Verantwoordelijk lesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2026-2027

	stptn	aanbodsessie
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting Afrikaanse talen en culturen)	5	A
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting Oost-Europese talen en culturen)	5	A
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting Oosterse talen en culturen)	5	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (afstudeerrichting archeologie)	5	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (afstudeerrichting communicatiewetenschappen)	5	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (afstudeerrichting geschiedenis)	5	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (afstudeerrichting kunstwetenschappen)	5	A
Master of Science in de communicatiewetenschappen (afstudeerrichting film- en televisiestudies)	5	A
Master of Science in de communicatiewetenschappen (afstudeerrichting journalistiek)	5	A
Master of Arts in de geschiedenis	5	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

massamedia, representatie, manipulatie, vertekening, framing, discoursanalyse, historische kritiek, media-ethiek, onderzoeksjournalistiek

Situering

Keuzevak dat geïnteresseerde studenten uit verschillende disciplines een theoretisch-methodologisch referentiekader biedt voor een historisch-kritische omgang met mediaboodschappen in verleden en heden

Inhoud

Met behulp van theoretische inzichten uit andere disciplines (semiotiek, iconologie, cultural studies, ...) worden de studenten gesensibiliseerd voor de retorische en visuele strategieën en de bewuste en onbewuste manipulatie van woord en beeld in een historisch perspectief. De relatie tussen (beeld)taal, macht en geschiedenis staat centraal.

Naast inleidende lessen over concepten en analysemethoden (met nadruk op semiotiek en framing) en toepassingen van de historische kritiek van woord en beeld in diverse media in verleden en heden (van oorlogsfotografie tot krantenberichtgeving en nieuwe media, bvb.), bestaat de lessenreeks uit meerdere gastcolleges van actoren uit de mediapraktijk en de mediastudies, evenals een excursie (tentoonstelling, filmvertoning, debat, enz).

Begincompetenties

Bacheloropleiding (Letteren en Wijsbegeerte, Politieke en Sociale wetenschappen, Recht en Criminologie)

Eindcompetenties

- 1 Gevorderd inzicht aantonen in het functioneren van de massamedia in heden en verleden.
- 2 Gevorderd inzicht in het begrippenkader en de methode van historische en media-kritiek aanwenden om complexe ontwikkelingen en problemen in de massamedia te analyseren en evalueren.
- 3 Theorieën en modellen betreffende massamedia origineel kunnen gebruiken, uitdiepen en evalueren, met aandacht voor interdisciplinariteit.
- 4 De vakinhouden kritisch toepassen op publieke debatten over de media.
- 5 Vertekening en manipulatie van concrete media-inhouden in heden en verleden kritisch benaderen.
- 6 Maatschappelijke problemen en hedendaagse opvattingen inzake de media met de nodige kritische zin en historische achtergrond inschatten in wetenschappelijk werk.
- 7 Ethisch en genuanceerd oordelen over historische en actuele ontwikkelingen in de media.
- 8 Kritisch reflecteren over de grenzen van de eigen competenties, het eigen denken en handelen in het omgaan met woord en beeld in de massamedia.
- 9 Zelfstandig en op wetenschappelijke wijze de principes van digitale bronnenkritiek toepassen op zelf gevonden onderzoeksobjecten
- 10 Gevorderd inzicht hebben in de impact van digitale technologie op de geesteswetenschappen en de mogelijkheden en beperkingen op lange termijn kritisch inschatten
- 11 Zelfstandig reflecteren over de maatschappelijke impact, behoeften en ethische dimensies van de digital turn

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via examencontract is open

Didactische werkvormen

Werkcollege, Excursie, Hoorcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Dit vak combineert verschillende werkvormen:

Hoorcolleges die focussen op concepten en modellen met betrekking tot media en maatschappij, in heden en verleden, en die tools en concrete toepassingen aanreiken om media-boodschappen in woord en beeld historisch-kritisch te analyseren en te contextualiseren.

Responsie- of discussiecolleges bestaande uit gastcolleges van actoren in het werkveld van de (onderzoeks)journalistiek en (pers, beeld, nieuwe)media en specialisten uit de mediastudies en beeldanalyse, gevolgd door vragen en discussie. Gezien het interactieve karakter van de gastcolleges is aanwezigheid (zoveel als mogelijk) vereist.

Twee papers, telkens in groep gemaakt, waarin de in de colleges aangeleerde methoden van beeld- en framinganalyse worden toegepast.

Excursie: minstens één bezoek aan een tentoonstelling, filmvertoning, publiek debat e.d. dat gerelateerd is aan de leerinhouden, om de studenten in contact te brengen met de concrete maatschappelijke en culturele betekenis van verschillende media en -kritiek.

Studiemateriaal

Type: Slides

Naam: Slides van (gastcolleges)

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Taal : Nederlands

Beschikbaar op Ufora : Ja

Type: Reader

Naam: Theoretisch-methodologische literatuur en literatuur bij de colleges

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Beschikbaar op Ufora : Ja

Type: Audiovisueel materiaal

Naam: Kennisclips over theorie en methoden van beeld- en framinganalyse

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Taal : Nederlands

Beschikbaar op Ufora : Ja

Referenties

Nihil

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Online ondersteuning via Ufora, MS Teams en e-mail.

Voor of na colleges kunnen ook steeds vragen worden gesteld aan de lesgever (Prof. Margo De Koster)

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Mondelinge evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Mondelinge evaluatie

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Binnen dit opleidingsonderdeel wordt gebruik gemaakt van twee evaluatievormen: het mondeling examen (40%) en het werkstuk (60%)

Het mondeling examen peilt naar de kennis van concepten en modellen en het kritisch kunnen analyseren van complexe vraagstukken met betrekking tot media en maatschappij in heden en verleden, verschillende vormen van manipulatie en vertekening, impact en receptie van media-boodschappen in woord en beeld. Het mondeling examen bestaat uit één of twee denkvragen over de (gast- en discussie) colleges en de reader.

Het werkstuk bestaat uit twee kleine papers en toetst de mate waarin de studenten zelfstandig (in kleine groep) een historisch-kritische beeld- en framinganalyse van media-inhouden kunnen maken en daarover schriftelijk kunnen rapporteren.

Eindscoreberekening

40% periodegebonden, 60% niet-periodegebonden (paper in groep).

Wanneer men niet deelneemt aan de evaluatie van één of meer onderdelen of minder dan 10/20 heeft voor één van de onderdelen, kan men niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Indien de eindscore toch een cijfer van tien of meer op twintig zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het cijfer 9/20.

Faciliteiten voor werkstudenten

Het vak bestaat grotendeels uit interactieve gast- en discussiecolleges met media-professionals en er worden geen lesopnames gemaakt. Aanwezigheid is dan ook sterk aanbevolen. Er kunnen geen vervangingsopdrachten worden gemaakt.

Faciliteiten:

1. Mogelijkheid om de papers voor dit vak individueel te maken.
2. Mogelijkheid tot examen op ander tijdstip doorheen het academiejaar
3. Mogelijkheid tot feedback via email, via telefoon, of MS Teams

Voor meer informatie omtrent flexibel studeren: www.flw.ugent.be/flexibelstuderen

